

Zadovoljstvo primenom principa partnerstva u politici regionalnog razvoja u Srbiji

Stavovi zainteresovanih strana

Zašto je politika regionalnog razvoja značajna za Srbiju?

Srbija je počela sa sprovođenjem politike regionalnog razvoja 2006. godine kada je donet novi Ustav Republike Srbije. Na ovaj način regionalni razvoj postao je i ustavna kategorija u Srbiji. Pre toga Srbija je svoj razvoj zasnivala isključivo na podršci preduzetništvu i malim i srednjim preduzećima.

Ipak, prema podacima iz 2010. godine, od 145 jedinica lokalne samouprave, 46 njih je svrstano u kategoriju nedovoljno razvijenih (nivo razvijenosti ispod 60% republičkog proseka). Iako se stanje u ovoj oblasti popravlja, Srbija i dalje ima 44 jedinice lokalne samouprave koje se vode kao nedovoljno razvijene.

Takođe, kada je reč o nivou razvijenosti statističkih regiona, u Srbiji su samo dva regiona razvijena:

- Beogradski region;
 - Region Vojvodine;
- a ostala tri se vode kao

nedovoljno razvijeni:

- Region Šumadije i Zapadne Srbije;
- Region Južne i Istočne Srbije;
- Region Kosova i Metohije.

Šta je princip partnerstva?

„Princip partnerstva podrazumeva blisku saradnju organa javnih vlasti, ekonomskih i socijalnih partnera, te organizacija koje predstavljaju civilno društvo na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou kroz celokupan programski ciklus koji se sastoji od pripreme, sprovođenja, praćenja i evaluacije.“

Evropski kodeks ponašanja za partnerstvo, Uredba br. 240/2014, Službeni glasnik Evropske unije br. L 74

Uvođenje principa partnerstva u politici regionalnog razvoja omogućava:

- da sve zainteresovane strane iznesu svoje mišljenje i stavove o pitanjima regionalnog razvoja;
- korišćenje potrebnih znanja i iskustava svih zainteresovanih strana;
- da se svi nivoi javne uprave u jednoj državi (nacionalni, regionalni i lokalni) uključe u proces donošenja odluka;
- da bi se država bolje pripremila za članstvo u EU i stvorila dobru osnovu za korišćenje evropskih fondova;
- merljiv napredak u društveno-ekonomskom razvoju cele države.

Od februara do juna 2015. godine Beogradska otvorena škola je sprovela istraživanje o primeni principa partnerstva u politici regionalnog razvoja u Srbiji. Prilikom istraživanja, naročito u fazi intervjua i konsultativnih radionica, u obzir su uzeti predstavnici zainteresovanih strana u koje ulaze jedinice lokalne samouprave, regionalne razvojne agencije, organizacije civilnog društva, regionalne privredne komore, republičke i pokrajinske vlasti.

Zainteresovane strane i njihovi stavovi

Jedinice lokalne samouprave

- prednosti: podela odgovornosti i stvaranje osećaja zajedničkog vlasništva
- mane: neuređena primena partnerstva
- neke su se susrele sa partnerstvom samo kod projekata
- gradovi takođe imaju moć da okupe više zainteresovanih strana
- nezadovoljne učešćem u zvaničnim mehanizmima za primenu principa partnerstva

Zajednički stavovi

- primena principa partnerstva u politici regionalnog razvoja u Srbiji je jako bitna

- najveća prednost: učešće većeg broja zainteresovanih strana i ostvarivanje njihovih interesa

- primena principa partnerstva nosi više prednosti, nego mana

- ključni pojmovi kod shvatanja principa partnerstva jesu: saradnja, javne vlasti, ekonomski partneri, obrazovne ustanove, stručnjaci i civilno društvo

- subjekti regionalnog razvoja na lokalnom nivou: jedinice lokalne samouprave, regionalne privredne komore, OCD, RRA, obrazovne i istraživačke organizacije (stručnjaci, fakulteti)

- razlog nepotpunog i neodgovarajućeg pravnog, strateškog i institucionalnog okvira u politici regionalnog razvoja vide u odsustvu primene principa partnerstva tokom njegove izrade

- saradnja između zainteresovanih strana na prostoru statističkih regiona gotovo da ne postoji

- princip partnerstva u politici regionalnog razvoja se uspešnije primenjuje na nivou okruga ili više okruga

- RRA imaju „moć“ da okupe više zainteresovanih strana

- RRA predstavljaju dobre primere primene principa partnerstva

- nezadovoljstvo postojećom primenom partnerstva u politici regionalnog razvoja u Srbiji

- potreba za usklađenim delovanjem subjekata regionalnog razvoja

Regionalne razvojne agencije (RRA)

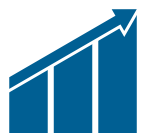
Regionalne razvojne agencije (RRA)

- prednosti: kvalitetne politike, stvaranje osećaja „zajedničkog vlasništva“ i sagledavanje problema sa više strana
- mane: neuređena primena partnerstva
- nezadovoljne učešćem u zvaničnim mehanizmima za primenu principa partnerstva

Organizacije civilnog društva (OCD)

- prednosti: podela odgovornosti, kvalitetne politike i stvaranje osećaja „zajedničkog vlasništva“
- mane: neuređena primena partnerstva
- nemaju iskustva u učešću u zvaničnim mehanizmima za primenu principa partnerstva
- često nisu upoznate sa pravnim i strateškim okvirom u politici regionalnog razvoja

Regionalne privredne komore

- nemaju iskustva u učešću u zvaničnim mehanizmima za primenu principa partnerstva
- često nisu upoznate sa pravnim i strateškim okvirom u politici regionalnog razvoja

Republički i pokrajinski organi

- prednosti: razmena iskustava
- ključni pojmovi kod shvatanja principa partnerstva jesu: nacionalni nivo, regionalni nivo i lokalni nivo
- ova tema je u nadležnosti Ministarstva privrede
- svesni nezadovoljstva ostalih zainteresovanih strana postojećom primenom principa partnerstva u politici regionalnog razvoja u Srbiji

Šta postoji kao dobar primer?

Prema mišljenju zainteresovanih strana, u Srbiji postoje primeri dobre prakse u primeni principa partnerstva u politici regionalnog razvoja. Takvo partnerstvo je podstaknuto sledećim razlozima:

1. zajedničkim interesom jedinica lokalne samouprave;
2. određenim zakonskim odredbama;
3. zahtevima donatora ili zahtevima određenog projekta;
4. radom regionalnih razvojnih agencija.

Dakle, najveći broj primera uspešne saradnje i partnerstava se odvija nezvaničnim putem i mimo republičkih ili pokrajinskih ustanova. Najveći deo zainteresovanih strana su kao najuspešnije primere saradnje ocenile one koje potiču od regionalnih razvojnih agencija. Iako uspešne, inicijative RRA su „samonikle inicijative“ (eng. grass-root initiatives) koje nisu deo zvanične politike. U odsustvu zvaničnih načina primene principa partnerstva, one okupljaju zainteresovane strane, shodno svojim mogućnostima.

Istraživanje i ograničenja

U postojećim uslovima nije bilo moguće uraditi intervju niti održati konsultativne radionice sa svim zainteresovanim stranama koje deluju na lokalnom nivou (18 regionalnih privrednih komora, 14 akreditovanih regionalnih razvojnih agencija, 145 jedinica lokalne samouprave, neutvrđen broj organizacija civilnog društva koje se bave društveno-ekonomskim razvojem). Za tu svrhu izrađen je namerni uzorak pogodan za kvalitativno istraživanje. Prilikom određivanja uzorka, vodilo se računa o nivou razvijenosti statističkih regiona, okruga i jedinica lokalne samouprave, veličini okruga i jedinica lokalne samouprave, učešću predstavnika svih zainteresovanih strana, učešću svih statističkih regiona i prethodnim saznanjima o primeni principa partnerstva.

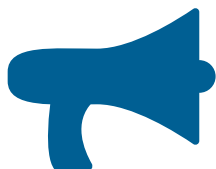
Nekoliko uspešnih inicijativa RRA

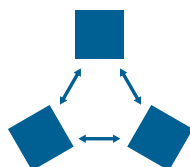
Strategije regionalnih razvoja

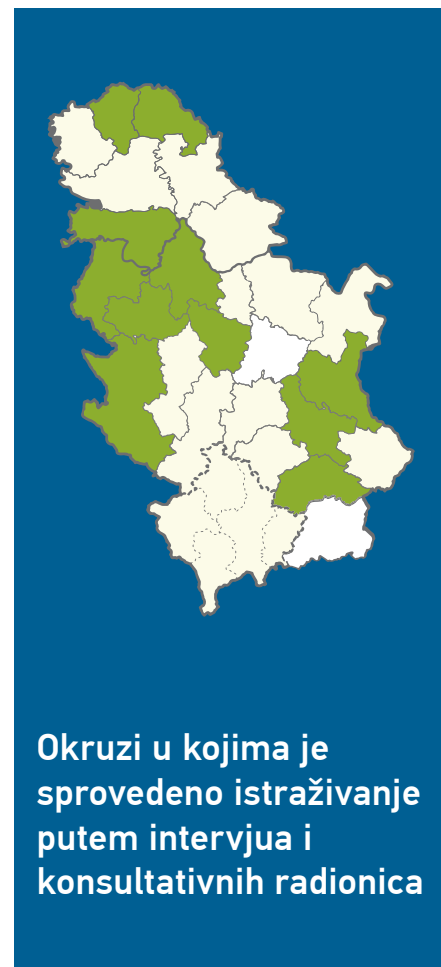
Sistem sektorskih odbora

Inicijative za rešavanje problema/pitanja i zagovaranje rešenja

Izrada regionalnih projekata i upravljanje njima

Okruzi u kojima je sprovedeno istraživanje putem intervju a i konsultativnih radionica

Izvori

- **Ustav Republike Srbije**, Službeni glasnik br. 98/2006, Vlada Republike Srbije, Beograd, Republika Srbija, 2006;
- **Zakon o regionalnom razvoju**, Službeni glasnik Republike Srbije br. 51/2009, 30/2010, Vlada Republike Srbije, Beograd, Republika Srbija, 2009, 2010;
- **Strategija regionalnog razvoja Republike Srbije za period od 2007. do 2012. godine**, Službeni glasnik Republike Srbije br. 21/2007, Vlada Republike Srbije, Beograd, Republika Srbija, 2007;
- **Program razvoja Autonomne Pokrajine Vojvodine 2014 – 2020**, Službeni glasnik Autonomne Pokrajine Vojvodine, br. 13/2014, Vlada Autonomne Pokrajine Vojvodine, Novi Sad, Republika Srbija, 2014;
- **Strategija razvoja Grada Beograda**, Službeni list Grada Beograda br. 21/2011, Grad Beograd, Beograd, Republika Srbija, 2011;
- **Uredba o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014. godinu**, Službeni glasnik Republike Srbije br. 51/2010, 69/2011, 107/2012, 62/2013, 104/2014, Vlada Republike Srbije, Beograd, Republika Srbija, 2011, 2012, 2013, 2014;
- **Evropski kodeks ponašanja za partnerstvo**, Uredba br. 1303/2013, Službeni glasnik br. L 347/320, Evropska komisija, Evropska unija, Brisel, Kraljevina Belgija, 2013;
- **Vojno-tehnički sporazum između Međunarodnih bezbednosnih snaga i Vlada Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije**, Kumanovo, Republika Makedonija, 1999;
- **Rezolucija Saveta bezbednosti Organizacije Ujedinjenih Nacija 1244**, Savet bezbednosti, Organizacije Ujedinjenih nacija, Njujork, Sjedinjene Američke Države, 1999.

PARTNERSTVO ZA RAZVOJ

Projekat „Partnerstvo za razvoj: Unapređenje uloge civilnog društva u razvoju regionalne politike u Republici Srbiji“ podržava uravnotežen i održiv regionalni razvoj u Srbiji u okviru procesa pristupanja Evropskoj uniji (EU). Isti je naročito usmeren na usvajanje i uspostavljanje principa partnerstva između organa javne vlasti i zainteresovanih strana (organizacije civilnog društva, privredne komore, regionalne razvojne agencije, akademska zajednica) na svim nivoima vlasti u kreiranju i sprovođenju politike regionalnog razvoja u Srbiji.

Posebni ciljevi projekta su:

- Uvođenje principa partnerstva u najvažnije dokumente Srbije u oblasti regionalnog razvoja;
- Unapređenje kreiranja i sprovođenja politike regionalnog razvoja u Srbiji u skladu sa najboljim praksama i principima EU;
- Pokretanje rasprave na temu budućnosti upravljanja na više nivoa u Srbiji u kontekstu procesa evropskih integracija.

„Ovaj pregled stanja sadrži delove studije Beogradske otvorene škole koja se bavi primenom principa partnerstva u politici regionalnog razvoja u Srbiji. Pregled stanja je nastao u okviru istraživačkog rada na projektu „Partnerstvo za razvoj: Unapređenje uloge civilnog društva u razvoju regionalne politike u Srbiji“, čiju izradu podržava Evropski fond za Balkan. Stavovi autora ne odražavaju nužno i stavove Evropskog fonda za Balkan.“

European Fund for the Balkans

Projekat „Partnerstvo za razvoj: Unapređenje uloge civilnog društva u razvoju regionalne politike u Republici Srbiji“ se sprovodi uz podršku Evropskog fonda za Balkan.

Beogradska otvorena škola

Masarikova 5/16
11000 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 30 61 372
Fax: +381 11 36 13 112

eupregovori@bos.rs | cei@bos.rs
eupregovori.bos.rs | www.bos.rs/cei

 facebook.com/bos.cei

 twitter.com/CEI_BOS

Podržano od strane Evropske unije u okviru programa "Evropa za građane i građanke"